

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt VI. Gradus Contemplationis tam ex mente Richardi, quàm aliorum
Patrum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

templativorum hierarchie, tamquam in propriis sedibus resident. Nam prima, quæ interior est, ut pote quæ in imaginatione sensibus extensis adjuata collocatur, viam purgationis supernaturalem ingredientibus familiaris esse solet: secunda vero, quæ illustrior est ac splendidior, utpote in intellectu ratione residens, ad viam illuminavit am supernaturalem, quæ nobilior est, meritò redditur: tercia demum via, quam unitivam supernaturalem vocamus, cuius est, purgatio jam mens a cie, ac sinephantasmatum nubibus divina contemplari, & arcano nexo Deo vinciri, ibique veluti in arce Sion pace, quæ operat omnem sensum, & voluntate purissima perfici, tertiam hierarchiam veluti propriam sedem libenissime complectitur.

Haec denique sunt supernaturalis contemplationis species, sive gradus, quæ à Spiritu sancto, media donorum operatione, solent emanare. De aliis vero ejusdem Spiritus sancti adhuc nobilitibus illustrationibus, quibus purissimæ mentes ineffabil modo tanguntur, sequenti Capite dicimus.

CAPVT V.

Contemplatio supernaturalis quandoque ab altiori principio, quam sit donum intellectus aut sapientie, procedere cedit.

DEMVM si consideremus contemplationem ut à DEO immediatè, saltem sine ullo interventu aliquicui habitus, sive doni intellectus, sive supremo sapientie, dimanat, tunc alio est omnibus aliis divinis speciebus & modis divine cognitionis, & excedit cognitio contemplationem, quæ à sapientia dono processus gradus: quia tunc alio modo contemplatur divinus quis natus & pertinet ad sapientiam, prout est gratia gratiis data, secundum illud 1. Corin. 12. Abiatur sermo sapientie, ut doceat S. Thomas 2.2. q.45. art. 5. in corp. Imò etiam supra donum intellectus est alius gradus, eodem D. Thoma auctore 2. 2. queſt. 8. art. 5. & in 3. Sentent. distinct. 34. queſt. 1. art. 2. nempe Fides, ut est fructus Spiritus sancti, sive gratia gratiis data, per quam magna cum certitudine excellenter inquam quam ordinaria, rebus Fidei adhæremus; qua certitudine purificata mens non iam credere ea quæ sunt Fidei videatur, quām ea videre ac claris oculis intueri.

Supremo igitur gradus cognitionis in hac via ille erit, qui supra Fidem, & infra divinæ essentie visionem contingit. Hunc contemplationis altissimum gradum docuit divus Thomas 1. 2. queſt. 90. art. 3. ad 2. ubi loquens de illa visione Exodi 33. quæ Moyse dicitur DEUM videtur

dilecte facie ad faciem, ita inquit: Per visionem faciet hæc intelligitur quodcumq; eminens contemplatio infra esencia inter sentiantem divinæ visionis. Hec D. Thomas. Quibus cognitione verbis non obsecrare significat, dari cognitionem nati Fidei, medium inter cognitionem Fidei & beatam visionem & visionem, nem. Quid expressè docuit Dionysius Catherinus, nomen eius in acta Apost. cap. 7. in illa verba: Vidit tam gloriam DEI: quam, inquit, fieri per splendidissimam quendam irradiationem increas lucis in apice intellectus.

In Christo. Scendum præterea est, præter hos cognitionis sive contemplationis gradus alium omnibus suis, alia peritorem constitui posse, nempe scientiam infinitam adhuc animæ Christi & B. Virginis, de qua plura Suarez fuit.

Tom. 2. de Relig. lib. 2. cap. 17. & 19. egregie tractat; ubi enim docet, hac animam B. Virginis frustile ornatam, de qua nos latius disterneremus infra Libro 6.

Vixi igitur sunt, ut ex superioribus Capitibus colligere licet, ascensionis gradus, per quos ad altissimam supernaturalem contemplationis arcem pervenire. Primus contingit, cum ex illustratione doni intellectus sive sapientie ad divinotum cognitionem assurgimus. Hic autem gradus triplicem hierarchiam Angelice similem complectitur, secundum triplicem doni intellectus etiam gradum, sive hierarchiam, nempe infimum, medium & supremum; quas quidem hierarchias majoris distinctionis ac claritatis gratia, in alios tres divisimus gradus: quare ex hac triplici hierarchy novem resultant contemplativorum ordinis, de quibus sigillatum à nobis erit tractandum.

Præterea si ad altiora contemplationis principia & objecta gradum faciamus, adhuc ad celstorum divinorum intuitum rarissimum idque sanctissimum membrum concessum perveniemus, ad illam inquam contemplationis aciem, quæ divino ac plenissimo prætexta lumine, non habituali sed actuallì tantum, perfunditur. Quod si hujus divini luminis illustratio speciebus intelligibilius à DEO immedia è immensis informetur, purissima ac divinissima erit contemplatio, multò è nobilio, quæ ad species & similitudines imaginarias terminatur. Hujusmodi autem altissima & perfectissima contemplationis species ad ultimum gradum tertiam hierarchy reduci possunt.

Contingit autem contemplationis mentibus non semper eodem, parique modo; nam aliquando ex vehementia contemplationis contingit humanam mentem ecclasi pati ac rapi ad divinam, aliquando sui compoitem manere. Sunt autem hujusmodi raptus extrinseca contemplationis accidentia, ex quibus illius nobilitatem non debemus penitare, sicut homines tudes & divinorum rerum imperiti facere solent; sapissime enim alio contemplationis gradus sine ecclasi exerceri solet, de quibus plenius infra disseremus.

CAPVT VI.

Gradus Contemplationis tam ex mente Richardi, quam aliorum Patrum.

VENERABILIS Richardus lib. 1. de contempl. cap. 6. sex gradus sive contemplationum genera diversa, quibus ascendere docet graduum usque ad summos apices intellectus & affectus, constituit.

Primum gradum & infimum in imaginatione secundum solam imaginationem designavit, qui verè non potest dici gradus intellectualis operationis, est enim longè inferior intellectu. Ab illa igitur ascendit gradatum usque ad incrementa Veritatis cognitionem, omnem humanum intellectum excedens, immodicam usque ad excessum in humanæ mentis.

Secundum ponit in imaginatione secundum rationem, quod sit, inquit ille, quando ex quo in imaginatione versamus, & imaginatione comprehendimus, ratione querimus & invenimus, invenimus in considerationem cujus admiratione ducimus.

Tertium contemplationis genus est in ratione

I 4 secun-

Sex contemplationis gradus tradidit Richardus.

secundum imaginationem. Hoc autem, inquit, contemplationis genere verius tunc urimus, quando per rerum visibilium similitudinem in rerum invisibilium speculationem sublevamur. Et recte quidem hec contemplatio in ratione, sed secundum imaginationem esse dicitur; quia omnis eius ratione & argumentatio ab imaginatione fundatum sumit. Quartum genus contemplationis est, quod in ratione & secundum rationem formatur; quod utique fit quando semo omni imaginationis officio, solis illis animis intendit, que imaginatione non novit, sed quae mens ex ratione colligit. Eiusmodi speculatio in infinitum, quando invisibilis nostra (nempe animam) que per experientiam novimus, & ex intelligentia capimus, in considerationem adducimus, & ex eorum consideratione in celestem contemplationem assurgimus. In hac primam contemplationem humanus animus pura intelligentia utitur, & semo omni imaginationis officio, ipsa intelligentia nostra in hoc negotio primam scriptam per semetipsam intelligere videtur.

Quintum contemplationis genus esse dicimus, quod est supra rationem, non tamen prater rationem. In hac autem contemplatione speculum mentis sublevatione ascendimus, quando ea ex divina revelatione cognoscimus, que nulli nostra ratione in integrum investigare sufficiunt. Talia sunt illa, quae de Divinitatis natura & illa simplici essentia credimus, & Scripturarum divinarum auctoritate probamus. Suprorationem autem ideo dicitur ascendere, quia animus tunc certis quod humano mentis metas transcendit. Denique ideo supra rationem, nec tamen prater rationem censenda est, quia ei quod per intelligentia aciem cernitur, humana ratio contrarie non potest, quin potius facile requiescit.

Sextum contemplationis genus illud est, quod in his versatur que sunt suprorationem, & que videntur esse prater seu contrariorum. In hac utique dignissima & omnium supremam contemplationem specula tunc animus veraciter exultat acque tripludiat, quando illa ex divini luminis irradiatione cognoscit, quibus omnis humana ratio reclamat. Talia sunt penes omnia que de Personarum trinitate credere subemur; de quibus cum humana ratio confutatur, nil aliud quam contrarie videtur. Dao itaque ex his generibus in imaginatione consistunt, quia solis sensibilis intendunt: duo in ratione consistunt, quia solis intelligibiliis intendunt: duo vero in intelligentia subsistunt, quia solis intellectibiliis intendunt. Sensibilia dico qualibet visibilita & sensu corporeo perceptibilia; intelligibilia autem dicor visibilita, ratione tamen comprehensibilita; intellectibiliis hoc loco dico invisibilita, & humana ratione incomprehensibilita. Ex his ergo sex contemplationibus generibus quatuor inferiora versantur maxime in rebus creatis, duo vero supra in rebus increatis acque divinis. Item ex his quatuor duo superiora versantur circa invisibilia, duo vero infra circa visibilia, acque corporea; infra namque duo procul dubio versantur in rebus visibiliis atque creatis: duo autem supra maxime versantur in rebus invisibiliis & increatis, duo vero media maxime in rebus invisibiliis atque creatis. Haec ex Richardo cap. 6. & 7. ut lupiter, eisdem Auctoris verbis, licet non eodem contextu, transata.

Hos alio Anctor vero libri de spiritu & anima, gradus modo ex ascendiendis in Deum in contemplatione alia ratione disponit & ordinavit. Primum gradum in Auct. lib. sensum operatione, qua res corporales concipiuntur, constituit. Secundum in imaginatione, per

quato rerum corporalium similitudines concipiuntur. Tertium in ratione, qua rerum naturas compas-
sive rationes cognoscimus. Quartum in intellectu, quo intelliguntur spiritus creati. Quintum in intelligentia, quo spiritus increatus percipitur. Sextum in sapientia, per quam aperitur spiritualis gustus. Hi sunt gradus contemplationis secundum predictum Auctorem, quos plenius explicat S. Bonaventura Itiner. 3. etern. dist. 4. art. 3.

Sanctus vero Thomas 2. 2. quest. 80. art. 7. securus D. Dionysium, distinxit tres gradus contemplationis secundum tres differentias motus de locali: nempe circularis, secundum quem aliquid Thom. moveret uniformiter circa idem centrum; eccl. Vid. 2. secundum quem aliquid procedit ab uno in alterum; obliquus denum, quod compotius extuto. Theologique, Quibus motibus, ut bene advertit Casarius myst. in eo articulo, nihil aliud denotatur, quam quod tractat in contemplatione primò anima aciem intellectus. Ationis à compositis ad simplicia reducere; hoc est, à sensibilibus, quae consistat esse compotia, ad sensibilia in sensu contemplandam, quæ simplex est, per ipsam veniat; & hic est primus gradus. Deinde acent. Tractat ad contemplationem quidditatis simplicis, qui habet tamquam si contemplatio omni substantia se ostendit paratam. Post hos versus duos gradus ascendant, et ipsa media divini luminis participatione, ad contemplationem divinæ veritatis. Et ita secundum hanc sententiam ascendit à sensibili ad intelligibile, & à minus in intelligibili ad magis & perfectius intelligibile.

Hi autem diversi gradus, & si qui sunt alii, si attende considerentur, non incongrue reduci possunt ad tres hierarchias à nobis superiorius expositas, in quibus ab imaginatione ad rationem sive intellectum, ab intellectu ad intelligentiam, quæ ordinis natura servato, ascendiuntur; hoc est, à sensibili ad intelligibilia, ab intelligibiliis minus perfectis ad priora & perfectiora intelligibilia, (perfectiora in quantum tam ex parte objecti quam ex parte modi) allusione. In hoc etiam sensu, nempe secundum ordinem ad magis luminis perfecte cognoscibilia, tres distinctim esse os tubis correspondentes hierarchias: ita in prima calice, ubi prima residet hierarchia, si contemplatio sive cognitio DEI perfectibilis creaturarum secundum si ipsius DEI unitio, non in speculo creaturarum, ascendiendo ex eorum speculacione, sed potius in seipso, hoc est immediata è per Fidei cognitionem, ejus unitatem, unitatem, certaque attributa in intelligibiliis formis compitudo, ac per viam positionis sive affi maijors ascendiendo: tertium denique celum dicitur pura ac mystica contemplatio, qua DEUS in hac vita per omnium abolitionem sive negationem in mirabilis caligine ineffabiliter cognoscitur ac gaudatur.

Tripli etiam celo triplex eriam animz ou-
lus responderet. Primus sensibilis seu imaginari, quo divina in similitudinibus corporalibus inten-
mur: secundus intellectualis, quo DEUM in in-
tellectualibus objectis, videlicet misericordia, u-
nitate, & trinitate conspicimus: terrus denique
simplex oculus dicitur, quo omnes imagines ac similitudines, tam corporeas quam intelligibles,
per ablationem transcendentes, ipsam
DEUM in caligine, id est luco
inaccessibili, intue-
muntur.